

Språkpolitik finns överallt

I början av december firades språkpolitikens 10-årsdag. Språkrådet vid Institutet för språk och folkminnen stod värd för ett seminarium där språkpolitik på samhällsnivå diskuterades. TNC var förstås där och ett kort sammanfattning av seminariet finns i detta nummer av TNC-aktuell.

Språkpolitik på en annan nivå kan det vara om man påverkar språket inom ett fackområde, en organisation eller ett företag. Några exempel på det presenterar vi på följande sidor. Hur används till exempel yrkestitlar inom svenska universitet och högskolor, och vad är gängse benämningar på svenska och engelska? Och hur hittar man fram till en lösning som alla kan acceptera? Arbetet med en svensk-engelsk ordlista över termer för den högre utbildningen har vi på TNC lett sedan 2007. Arbetet bedrivs i en arbetsgrupp på Universitets- och högskolerådet och i ett mycket givande samarbete med en referensgrupp som representerar lärosäten i hela landet.

Ett annat exempel är när Norrbottens läns landsting fattar kloka beslut om experternas rätt att använda sitt fackspråk även i kommunikation som når ut utanför fackspråkskretsen. Bra tycker vi på TNC.

Och språkpolitik är det förstås också när det offentliga terminologiarbetet i Sverige utreds, vilket ju pågår just nu. Utredaren är nu i slutfasen av sitt arbete, och vi har fått möjlighet att träffa henne vid några tillfällen. Den 15 januari presenterar hon utredningen, som kommer att efterföljas av en utfrågning, s.k. hearing. Vi vet i skrivande stund inte när hearingen kommer att hållas. Efter hearingen sammanställs ett underlag till regeringen som kommer att fatta beslut. TNC vet förstås ännu inget om vad utredningen kommer att föreslå, och heller inget om regeringens beslut. Vi kan bara hoppas att bra saker kommer ut av arbetet, så att terminologiarbetet i Sverige kan fortsätta att utvecklas och att TNC får fortsätta sin gärning för terminologi och fackspråk.

Terminologicentrum önskar er alla en god jul och ser fram emot gott samarbete med er alla även under 2016!

Karin Dellby

Journal via nätet – är det medicinska fackspråket hotat?

Känner du Jeanette från Norrbottens läns landsting? Troligen inte, och det gör inte jag heller, men jag har sett en film med henne. Jeanette jobbar inom sjukvården i Norrbottens läns landsting, och i sin tjänst läser och skriver hon i patientjournaler. Den tekniska utvecklingen har nu kommit så långt att det är möjligt för patienter och deras närstående att läsa journaler på nätet, och

Jeanette är orolig. Vad betyder förändringen för henne? Ska hon behöva ändra på sitt språk? Får hon inte längre skriva "gastroskopi" utan tvingas till omskrivningar som "en liten kamera som förs ner i halsen"?

Jeanette är en fiktiv karaktär skapad av Norrbottens läns landsting för att illustrera hur svårt det är för oss människor att gå igenom förändringar. Jeanette oroar sig för de förändringar som journal via nätet kan innebära. Vad händer med fackspråket när det sprids utanför den primära läsekretsen? Ska hälso- och sjukvårdspersonalen tänka på de läsarna också när de skriver i journalen? Kanske måste de rentav förändra sin terminologi och därmed göra avkall på precision och tydlighet?

Vi på TNC tycker förstås att de här frågorna är relevanta. Vi kontaktade därför projektledaren för projektet som ska införa journaler via nätet i Norrbottens läns landsting och fick mycket intressanta svar.

Projektet har infört journal via nätet för en försöksgrupp om ca 1 500 patienter. Hälso- och sjukvårdspersonalen i detta pilotprojekt har inte förändrat sitt fackspråk i journalerna. Efter att försöksgruppen haft tillgång till journalerna en tid gjorde projektet djupintervjuer med några av dem. Det framkom i intervjuerna att patienterna förstår det mesta av det som skrivs i deras journaler, trots att det innehåller okända termer. Dessa termer har patienterna letat upp förklaringar till i olika källor, till exempel på 1177.se, eller frågat sjukvårdskunniga bekanta eller sin läkare vid nästa besök. Patienterna uttryckte också att det var intressant att se hur journaler skrivs på fackspråk. Projektledaren berättar att Norrbottens läns landsting efter pilotprojektet därför inte ser någon anledning att ändra användningen av termer i journalerna.

Vi drog en suck av lättnad på TNC. Fackspråket är ett av hälso- och sjukvårdspersonalens främsta arbetsverktyg, och det är vår övertygelse att ett fackområde behöver sin terminologi för att säkerställa precision och effektivitet. Och patienternas behov står inte i konflikt med hälso- och sjukvårdspersonalens – det visar patienterna i Norrbottens läns landstings pilotprojekt.

I patientdatalagen står det: "De journalhandlingar som upprättas inom hälso- och sjukvården ska vara skrivna på svenska språket, vara tydligt utformade och så lätta som möjligt att förstå för patienten." Vi patienter och anhöriga har förstås rätt att ta del av information i journaler, och vi ska ges bra förutsättningar för att förstå dem. Troligen bör man därför ytterligare utveckla lösningar för att göra det möjligt för patienterna att enkelt slå upp medicinska facktermer, exempelvis genom utvecklade gränssnitt med faktarutor och beskrivningstexter, eller kopplingar till termlistor.

Så om nödvändiga termer finns kvar fortsätter journalerna att vara det viktiga arbetsverktyg för vårdpersonalen som de måste få vara. Samtidigt kan patientdatalagens intention förverkligas om patienterna får hjälp att tolka termerna.

Karin Dellby

"Terminologiarbete – språkarbete som gör konkret nytta"

Möt TNCs nya medarbetare Evelina Bång, som började hos oss i oktober:

Vad har du för utbildningsbakgrund?

– Efter gymnasiet ville jag läsa vidare men jag var inte helt säker på vad, så jag gick en ettårig projektledningsutbildning på en folkhögskola utanför Göteborg. När jag därefter läste filosofi i Stockholm hölls antagningsprov till Språkkonsultprogrammet. Jag hade funderat på programmet tidigare, och nu tyckte jag att det var dags. Jag gillar språkkonsultens fokus på att föra ut brukstext – information som inte nödvändigtvis är underhållande eller ens alltid intressant, men alltid viktig. Det är en spännande informationstyp där det finns mycket att fundera över och arbeta med.

Vad har du arbetat med tidigare?

– Jag kommer närmast från en översättningsbyrå, där jag arbetade med språkgranskning och orderhandläggning. Tidigare har jag arbetat med mediebevakning, vilket innebar att jag indexerade nyhetssändningar. I praktiken betyder det att jag satt framför min dator på nätterna och tittade på lokala nyhetssändningar på internet, och skrev ner alla personer, företag, platser och varumärken som förekom i sändningen. Ibland gick det snabbt och lätt och ibland var det sportinslag med polska hockeyspelare där ingen hade färre än tio bokstäver per namn och var tredje bokstav var c eller z. Då gällde det att se efter ordentligt var jag satte fingrarna på tangentbordet.

Varför sökte du jobb på TNC?

– Tidigt i min utbildning till språkkonsult fick vi göra ett studiebesök på TNC. När TNC berättade om sitt arbete lät det som en fantastisk kombination av teoretiskt och praktiskt språkarbete. Jag fascinerades av den terminologiska metoden – att söka gränserna för ett begrepp, synliggöra gränserna med en definition och sätter en term på det hela för att kunna samtala om begreppet med andra. Terminologiarbete är också ett så tydligt exempel på när språkarbete gör konkret nytta. Jag fick lite senare möjlighet att göra en auskultation på TNC, hos Åsa Holmér. Auskultationen cementerade min bild av TNC som en plats som jag gärna ville arbeta på: ett helt kontor fyllt med glada och engagerade språknördar, vem vill inte spendera sina dagar där? När jag såg att TNC sökte personal visste jag direkt att jag ville skicka in en ansökan, och efter två månader på företaget slås jag fortfarande med jämna mellanrum av tanken på hur roligt det är att jag arbetar på just TNC.

Flytande fackspråk

Jag hade allvarliga planer på att ta med skyltar med skeppsrelaterade termer och sätta upp dem på lämpliga ställen på Ålandsfärjan. Det hade varit ett lämpligt sätt att betona fackspråkets närvaro under Språktidningens första språkkryssning, att understryka att det handlade om 24 timmars "språkbad" där språk var allstädes närvarande.

Nu blev det inte så – i stället avslutade jag kryssningen med att hålla ett föredrag på temat "Eller som det egentligen heter ...". Det uttrycket används ofta för att visa på att det finns ett "mer egentligt", fackspråkligt uttryck, som man kanske känner till, men inte använder av något skäl: "Nu har hon inget större projekt på gång, så nu ska hon göra färdigt sin jacka, eller tröja som det egentligen heter, till sin ärvda folkdräkt."

Föredraget handlade i övrigt om varför man bör skilja mellan termer å ena sidan och ord, namn, begrepp och definitioner å den andra, om hur det går att göra poesi av fackspråk, skillnaden mellan kaka och tårta – och om termen *klarifierat smör* verkligen behövs. På det sättet kunde föredraget komplettera den palett av teman som redan använts för att måla fascinerande språkbilder under kryssningen.

Nyord och storytelling

Birgitta Agazzi, tidigare nyordsredaktör vid Språkrådet, kunde genom olika tvärsnitt av den nyutkomna Nyordsboken på ett skickligt och mycket underhållande sätt visa hur språket, och särskilt nyorden, avspeglar samhällsutvecklingen. Bland hennes personliga favoriter fanns *gladjazz*, *stödkorv*, *friggebod* och *slidkrans* – men *klarifierat* var faktiskt lite för nytt.

Hanna Sofia Rehnberg, från Södertörns högskola och journalist på Språktidningen, berättade och illustrerade samtidigt fenomenet "storytelling" som blivit allt populärare bland företag. Det handlar om ett redskap i form av strategiskt berättande (i motsats till det vardagliga berättandet) som alltför företag använder sig av i bland annat marknadsföringssyfte.

Språkets existens bevisas med indirekt evidens

Östen Dahl, professor emeritus i lingvistik vid Stockholms universitet, hade grävt sig långt tillbaka och presenterade fantasiäggande teorier om hur gammalt språket är och om våra allra tidigaste förfäder och deras förmodade språkförmåga. Han gick från hominiderna till de tidigare kända medlemmarna i släktet Homo, men presenterade även några nyare: Homo floresiensis, Homo denisova och Homo naledi.

Svårigheten ligger i att kunna påvisa att språk existerade eftersom den inomspråkliga evidensen (ljudinspelningar etc.) endast finns sedan mitten av 1800-talet. I stället måste man därför arbeta med indirekt evidens, till exempel hjärnans utveckling, tal- och hörselorganens utveckling, genomförändringar. Professor Dahl gjorde en grundlig genomgång av olika, och ibland, motstridiga

teorier; bland de nyare rönen (2013) fanns synen hos forskarna Dediu och Levinson som anser att språket fanns på plats redan hos neandertalarna.

Likheten mellan författaren och terminologen

Hela kryssningen inleddes dock av underbara Monika Fagerholm som kvälls-
pratade med Vivan Nygård-Fagerudd om den gemensamma vårdnaden av
svenskan i Finland och Sverige. Som författare menade Monika att man är
"förpliktad att vara intresserad av precis vad som helst" – lite som en
terminolog alltså! Det fina finlandssvenska flödet om författandets konst böljade
och lyckades skapa en lägereldslig stämning i konferenssalen. Och applåderna
från det nära hundratalet deltagare ville aldrig ta slut. Deltagarna var för övrigt
inte alla språkarbetare eller lärare som man kanske hade kunnat tro: en
tredjedel hade helt annan bakgrund visade en spontan handuppräkning.
Tidigare har tidskriften Forskning & Framsteg anordnat flera kryssningar av
liknande slag, men för Språktidningen var det jungfrufärd. Och det blir
förhoppningsvis fler tillfällen att prata *om* språk flytande.

Henrik Nilsson

Staten och ekvivalensen

Det var kanske första gången de alla var samlade, översättarna inom offentlig
förvaltning. Polismyndigheten, Försvarsmakten, Statistiska centralbyrån, Strål-
säkerhetsmyndigheten, Vetenskapsrådet, Riksbanken, Riksrevisionen och Riks-
dagen hade i alla fall representanter på plats vid ett översättarseminarium i
mitten av november.

Som värd för det hela stod översättarna på Utrikesdepartementet med Timothy
Chamberlain i spetsen. De hade bjudit in till ett seminarium där talarna när-
made sig översättning inom offentlig sektor från olika håll. Han själv och
kollegerna Ruth Brown och Jeffrey Ganellen informerade om det arbete de
bedriver i olika arbetsgrupper inom COTSOES¹, bl.a. om ny översättningsteknik.

Riktlinjer för kvalitetsbedömning klara

Både Maria Sjöström-Gisslén och Ingemar Strandvik hade EU som tema.
Ingemar Strandvik berättade om det kvalitetsarbete som görs där och
fokuserade särskilt på användning och hantering av frilansöversättarna. Han
kunde bland annat meddela att det mångåriga arbetet med att ta fram riktlinjer
för kvalitetsbedömning av översättningar äntligen har kommit i mål med
publiceringen av "Translation Quality Guidelines".

TNC:s Henrik Nilsson tog upp frågan om det terminologiska ansvaret (och
kompetensen) hos enskilda översättare, men också hos översättningsbeställare,
myndigheter och mottagare. Eva Åkerberg, undertextare vid SVT (och ibland
övertextare på operan), gav avslutningsvis en härlig inblick i undertextarens
vardag och översättningsmässiga utmaningar.

¹ Conference of translation services of European states working party on terminology and documentation

UD:s Timothy Chamberlain lyssnar på Ingemar Strandvik. (Foto: Gail Ricksecker)

Nätverk för terminologi behövs

En stor del av konferensen ägnades åt gruppdiskussioner med olika teman: Hur kan vi säkra hög kvalitet i översättningsarbetet? Hur kan vi bättre samordna terminologi myndigheter emellan? Vad är de framtida utmaningarna för översättare inom offentlig sektor? Hur kan vi hantera problemen med och behovet av översättningen av lagar? Särskilt intressant för oss från TNC var det att alla grupperna i sina redovisningar nämnde terminologi på ett eller annat sätt. Mer samarbete och nätverkande kring terminologi efterfrågades liksom en samlad bild av vilka lagar som översatts med vilken titel (översikten "Författningar i översättning till främmande språk" har inte uppdaterats sedan 2000).

När larmet gick i Näringsdepartementets lokaler var konferensen slut och spänningen fortsatte denna fredag den trettonde när TNC:s representanter söktes av väktare i Riksbankens lokaler efter det avslutande minglet där. Översättning, inte övernattning, blev dock dagens behållning.

Henrik Nilsson och Katja Hallberg

Att korsa gränser

De senaste fem åren har man vid Helsingfors universitet arbetat med att bygga upp en termbank för vetenskaplig terminologi, [Vetenskapstermbanken](#) (Tieteen termipankki). När projektet gick i mål hölls en internationell konferens.

Inledningstalaren Lea Laitinen från Helsingfors universitet betonade konferens temat – att korsa gränser på flera sätt, mellan fackområden och mellan språk – och visade hur detta realiserats i den nya finska termbanken. Tiina Onikki-Rantajääskö, som koordinerat arbetet med Lea Laitinen, förklarade den speciella arbetsmetoden bakom termbanken, en form av gemensamt frivilligarbete (s.k. nichesourcing). Terminologin samlas först in av expertgrupper för de olika forskningsgrenarna. Medlemmarna i varje expertgrupp har sedan möjlighet att

redigera uppgifter och lägga till ny information på de sidor som hör till deras expertområde. Experterna kan dessutom markera termerna med signaturen "granskad" när de anser att posten motsvarar den standard som råder inom fackområdet.

Flera av experterna i projektet berättade om hur de arbetat med termbanken. Vanamo Salo illustrerade ingående och underhållande om hur hon bearbetat termerna inom botanik och mykologi. Antti Kanner gav mer information om den MediaWiki-plattform som han utvecklat tillsammans med Niklas Laxström för termbanken. Här kan alla de terminologiska data som man vill visa för en viss termpost representeras.

Mer teknikinriktning blev det när Trond Trosterud och Sjur Moshagen åskådliggjorde arbetet med samisk terminologi och den nya termbanken [Sátni](#) och när Lauri Carlson och Igor Kudashev beskrev [TermFactory](#) – ett sätt att skapa federationer av terminologiska och ontologiska resurser. Vetenskapstermbanken har redan också blivit underlag för forskning: Anita Nuopponen och Niina Nissilä (Vasa universitet) hade till exempel tittat närmare på hur synonymi och polysemi hanteras i termbanken.

Till konferensen hade också några utländska föreläsare inbjudits att tala: Marita Kristiansen (Norges Handelshøyskole) beskrev sitt arbete med att jämföra ekonomiska termer i facktexter, bloggar och nyhetstexter. Rita Temmerman (från Centrum voor Vaktaal en Communicatie, Belgien) gav en visionär presentation om kontextens betydelse för facktermer, som hon illustrerade med terminologi som används för att beskriva aromer hos viner. TNC:s Henrik Nilsson analyserade olika termbankar och jämförde wiki-tekniken med den mer traditionella som används till exempel i Rikstermbanken. I samband med konferensen hölls även en postersession där TNC presenterade projektet Fackverket (som beskrevs i förra numret av TNC-aktuellt).

Henrik Nilsson

Vetenskapstermbankens medarbetare Kaarina Pitkänen-Heikkilä och Antti Kanner som verkligen kan känna sig nöjda med allt de åstadkommit. (Foto: Henrik Nilsson)

Marita Kristiansen, Tiina Onikki-Rantajääskö och Rita Temmerman minglar på Helsingfors universitet. (Foto: Henrik Nilsson)

Svensk språkpolitik fyller 10 år

Den 7 december 2005 beslutade riksdagen om en nationell svensk språkpolitik. I 10 år har vi alltså i Sverige haft en språkpolitik som drar upp riktlinjerna för hur vi ska hantera de språk som talas i Sverige. Språkrådet vid Institutet för språk och folkminnen ville uppmärksamma årsdagen och stod den 7 december i år värd för ett seminarium då den svenska språkpolitiken hyllades genom föredrag och diskussioner. Medverkade gjorde bland annat tidigare kultur- och utbildningsminister Leif Pagrotsky, professorerna Björn Melander och Olle Josephson och representanter för de nordiska länderna. Özz Nûjen, som i programmet beskrevs som "språkpolitisk vilde", gav också sin syn på språkpolitiken.

Åsa Holmér

Den svenska riksdagen beslutade den 7 december 2005 om en samlad svensk språkpolitik med fyra överordnade mål:

- Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige.
- Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.
- Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig.
- Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Läs mer om svensk språkpolitik på [Institutet för språk och folkminnens webbplats](#)

TOTh Workshop 2015: terminologi och standardisering

Förutom en årlig konferens i franska Annecy ordnar TOTh-arrangörerna² sedan 2011 även en årlig workshop. Årets workshop (som hölls i den anrika "hémicycle" i Luxemburg där de första EU-mötena ägde rum) och hade temat terminologi och standardisering. Som så ofta hade temat standardisering tolkats lite olika av talarna och i vissa föredrag kom det mer att handla om standardisering av terminologi än av standardisering av metoder och principer.

Organisatörerna Christophe Roche och Rute Costa la fram de förslag till revision av terminologistandarden ISO 1087-1 och metodstandard ISO 704, båda grundstandarder för terminologiarbetet, som de presenterat för ISO/TC 37. Med syftet att göra standarderna mer användbara för fler grupper och också få dem mer teoretiskt stringenta och koherenta har de föreslagit en rad genomgripande förändringar. Bland annat har de föreslagit en helt ny definition av begrepp, som vi säkert får anledning att återkomma till här i TNC-aktuellt.

Kara Warburton beskrev arbetet med att förbättra ISO/TC 37:s datakategorikatalog Data Category Registry (DCR). Hon uppehöll sig särskilt vid de, enligt henne, otillräckliga definitionerna av begreppet datakategori, vilket bidragit till den oreda i katalogen som nu måste städas upp. Dardo de Vecchi föreslog i sitt

² TOTh står för Terminologie & Ontologie.

inlägg en ny definition av term (där termskapandet motsvaras av en dynamisk aktivitet³) som väckte debatt bland de övriga deltagarna.

Mot slutet av dagen fick den mest långväga gästen, Munkhtsegseg Mamsrai, presentera det mångåriga arbetet med terminologi i Mongoliet. Standardisering av terminologi inleddes redan 1924 med en statlig kommission för terminologi. Under olika faser därefter har det åter skapats en röra bland termer med många synonymer och lingvistiskt felaktiga termer.

Dagen avslutades med årsmöte i Europeiska terminologiföreningen EAFT där TNC för närvarande innehar ordförandeskapet. Ett tjugotal medlemmar deltog och hade bra idéer om hur föreningens kommande tjugooårsjubileum skulle firas och vilka som borde få nästa års internationella terminologipriser (ITA).

Munkhtsegseg Mamsrai föreläser om Mongoliets terminologiarbete, och Rodolfo Maslías från TermCoord lyssnar. (Foto: Henrik Nilsson)

Henrik Nilsson

Hur senior är en professor emerita (emeritus)?

Yrkestitlar och tjänstebenenämningar är erkänt knivigt att översätta. Det har den grupp som arbetar med Universitets- och högskolerådets ordbok fått uppleva när den tog ett nytt nappatag med titlar och benämningar på yrken vid de olika lärosätena under 2015.

Men det är inte bara översättning som ställer till problem. En hel del svenska benämningar varierar på lärosätena. Därför är det nödvändigt att reda ut hur den svenska begreppsvärlden ser ut – ta reda på vilka termer som används på svenska och beskriva begreppen bakom termerna i definitioner och anmärkningar – för att sedan kunna få fram rätt term motsvarigheter på engelska.

Arbetet med en svensk-engelsk ordbok för den högre utbildningen har pågått sedan 2007. TNC har sedan dess haft i uppdrag att leda arbetet med ordboken, som nu finns i en åttonde version.

Senior om man är anställd

Bland det nyinkomna materialet för 2015 återfinns den ganska moderna titeln *senior professor*. Om man jämför med andra seniora tjänstetitlar, till exempel

³ Den franska definitionen lyder: 'aboutissement sémiotique d'un processus de conceptualisation dans un domaine défini par les spécialistes'.

senior handläggare, borde det stå för en erfaren, äldre professor, eller hur? Och då finns ju redan i högskolevärlden en benämning i svang: *professor emerita* (*emeritus*). Ska *senior professor* ersätta denna etablerade titel?

Det visade sig när arbetsgruppen analyserade begreppen att senior professor är en anställningsform. Det står för en pensionerad professor som efter normal pensionsålder har en tidsbegränsad anställning vid ett lärosäte. Och en professor kan visserligen bli emerita (*emeritus*) när hen är pensionerad, men det innebär inte att hen är anställd utan enbart att hen har en särskild anknytning till den institution på det lärosäte som hen tidigare var professor vid.

Hur blir då översättningen?

Man skulle kunna tro att den engelska ekvivalenten till det svenska *senior professor* är *senior professor* (med engelskt uttal, förstås). Men så är det inte. Översättarna har med terminologisk metod analyserat begreppet bakom den svenska termen. Och har som engelsk ekvivalent valt *post retirement professor*, en benämning som ger en tydlig beskrivning av det svenska begreppet.

Åsa Holmér

Den som vill utforska ordboken i dess helhet kan gå till [Rikstermbanken](#) eller till [Universitets- och högskolerådets egen databas](#) på webben.

Här är några andra exempel från ordlistan:

- Skriv hellre *dekan* än *dekanus*.
- Använd *forskare* som fackterm i stället för *vetenskapsman* och *vetenskapskvinna*.
- Prefekter benämns på vissa lärosäten *institutionsföreståndare*.
- På lärosätena används ibland *meriterad lärare* för lärare som genom lärosätets pedagogiska meriteringssystem kvalificerat sig för lönepåslag eller särskilda arbetsuppgifter. Andra benämningar är *särskilt meriterad lärare* och *excellent lärare*. På engelska kan man använda *university teacher with merit-based salary increment* för detta.
- *Lektor* kan på amerikansk engelska motsvaras av antingen *assistant professor* eller *associate professor* beroende på vilka kvalifikationer som personen i fråga har.
- *Associate professor* kan motsvara *biträdande professor* och *biträdande lektor* beroende på innehavarens kvalifikationer.

Stöd för rätt sjukskrivning (SRS)

”Stöd för rätt sjukskrivning” (SRS) är ett projekt som under 2014–2015 drivits av Sveriges Kommuner och Landsting och Försäkringskassan. Inom SRS vill man utreda förutsättningarna för att utveckla ett it-baserat bedömningsstöd som kan användas i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. Målet är bland annat att få kunskap om vilka faktorer och insatser som kan påverka individens arbetsförmåga och sjukskrivningens omfattning. Projektets förstudierapport visar att det finns ett behov av samlad kunskap om vilka insatser som är verk-samma i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och som kan underlätta för individer att återgå i arbete.

Ett av problemen är att samma insats ibland benämns på olika sätt hos de inblandade aktörerna. Ett annat är det motsatta: att en insats kan benämnas på samma sätt men stå för olika aktiviteter i sjukskrivningsprocessen hos de olika

aktörerna. För att man ska kunna jämföra och mäta vilka insatser som är effektiva behöver insatserna dels vara tydligt beskrivna, dels användas på ett enhetligt sätt av alla aktörer.

I det arbetet har vi på TNC under hösten hjälpt till med att terminologiskt analysera innebörden i de insatser som används, avgränsa och definiera dem samt ge förslag på lämpliga benämningar. Vi har också terminologiskt granskat och vidareutvecklat förstudierapportens ordlista.

Läs mer om [SRS-projektet](#) här.

Annika Asp och Katja Hallberg

∞ Ånyo ∞

Under rubriken "Ånyo" återpublicerar vi tidigare artiklar som fortfarande är aktuella och förtjänar att läsas igen. I följande artikel av Kjell Åström som publicerades i nr 1 1985 beskriver han den terminologiska framtiden.

Terminologisk framtid

Jag föreställer mig att den dagliga verksamheten på TNC till sin karaktär inte skiljer sig särskilt mycket från andra arbetsplatser. En ström av uppgifter i inkorgen, i bästa fall en lika stor ström av resultat i utkorgen. Den ständiga rörelsen, de många små stegen mot något mål färgar vår uppfattning av verkligheten.

Men ibland är det nyttigt att stanna upp i rörelsen. Om man inte behöver fästa blicken på den närmaste biten framför fötterna blir det mycket lättare att titta långt. Framåt, bakåt, kanske rentav åt sidan. Dock brukar man ofta behöva någon påverkan utifrån för att orka bryta mönstret med den ständiga rörelsen. Årsskiftet är ett bra exempel på en sådan puff. Är årsskiftet sedan förbundet med en ny verksamhetsplan, vilket är fallet på TNC, blir benägenheten till eftertanke och utblick än större.

I TNCs verksamhetsplan 1984–1986 har vi tagit med ett försök till prognos för 1980- och 1990-talets Sverige. Få saker är så besvärliga att sia om som framtiden, men vi har ändå funnit det mödan värt. Som avstamp för prognosen har vi dock valt att göra en liten tillbakablick.

Historiskt har TNC fungerat som teknikernas egen servicecentral för fackspråkliga problem. Den traditionella produkten, ordlistan, har redovisat en noggrann undersökning av terminologin inom ett visst område. TNC har givit rekommendationer som förfinat och förbättrat det enskilda fackspråkets funktion.

Detta motsvarar väsentliga behov som fanns i 1950- och 1960-talets Sverige. Karakteristiska drag var ju t.ex. en snabb teknisk och ekonomisk utveckling, starkt expertinflytande och en allmän tilltro till teknikens samhällsliga värde.

Men vilka faktorer kommer under 1980- och 1990-talet att vara viktiga för ett organ av TNCs slag? Fem sådana faktorer belyses nedan i den prognos som TNC har gjort, speciellt med inriktning på deras fackspråkliga konsekvenser.

Mångsidig teknisk inriktning

Specialiseringen inom teknik och vetenskap kommer gradvis att kompletteras med ett mer mångsidigt arbete. Orsakerna är bl.a. olägenheterna med specialiseringen och förändringen av den internationella arbetsfördelningen.

Alltför specialiserad, metodorienterad eller företagsanknuten utveckling har i många fall tenderat att skapa nya problem nästan i samma takt som den löst gamla. Till de viktigare motmedlen hör övergången till ett mer mångsidigt och problemorienterat arbetssätt.

Den svenska exportindustrins traditionella produktion är råvaru- och arbetsintensiv. Sådan produktion är med raska steg på väg att överföras till andra delar av världen.

I Sverige måste vi i stället inrikta oss på bl.a. mer sammansatta produkter såsom kompletta system eller funktioner, där olika teknikslag kombineras.

Fackspråkliga konsekvenser. Tekniker och vetenskapsmän med olika specialiteter kommer att samarbeta mer intensivt. Fackspråk som vart för sig fungerar bra kommer att konfronteras med varandra på sätt som kan störa arbetet. Terminologiska insatser måste till som speciellt inriktar sig på problemet "olika fackspråk i samverkan".

Samhället och teknikstyrningen

För flertalet människor i Sverige präglas tillvaron av samhällets starkt tekniska och vetenskapliga inslag. Några exempel: arbetsmiljö, hälso- och sjukvård, samfärdsl, samhälls- och bostadsbyggande, energi, data.

Samhällsorganen ägnar en hel del arbete åt att planera, styra och följa upp utvecklingen inom sådana områden. Denna verksamhet kommer att bli allt intensivare, samtidigt som tendenser till teknokrati kommer att motverkas bl.a. genom decentralisering.

Planeringen, styrningen och uppföljningen kommer därför att vara rikt förgrenad, både geografiskt och organisatoriskt. Centrala myndigheter och verk kommer att kompletteras av lokala instanser i kommuner, på arbetsplatser osv.

Fackspråkliga konsekvenser. I den ovan beskrivna verksamheten skall människor med olika bakgrund samarbeta. Några viktiga grupper är fackexperter, politiker och administratörer. Detta, tillsammans med den organisatoriska mångfalden, utsätter det gemensamma språket för stora påfrestningar. Med terminologiska insatser kan informationsutbytet inom en hel sektor stabiliseras, med förbättrad samhällsekonomi som följd.

Demokratisering och den språkliga medvetenheten

De demokratiska processerna under 1960- och 70-talen karakteriserades av centralisering och expertinflytande. I framtiden kommer kraven att växa sig starka på decentralisering och reellt demokratiskt inflytande över t.ex. teknikutvecklingen.

Fackspråkliga konsekvenser. Svensken i gemen, både i privatrollen och i yrkesrollen, kommer att kräva klarare och lättillgängligare information om

teknik som påverkar samhälle och individ på ett avgörande sätt. Detta förutsätter till att börja med ändrad attityd och bättre kompetens hos textproducenterna. Dessa skall skriva enkelt som möjligt utan att därför äventyra den fackmässiga precisionen. Vidare kommer lekmannen att behöva olika terminologiska hjälpmedel för att rätt kunna tolka den text som inte kan förenklas längre.

Intåget i datasamhället

Ibland bidrar enstaka faktorer till att genomgripande omdana samhället. Allt talar för att datatekniken kommer att vara en sådan faktor under det närmaste decenniet.

Fackspråkliga konsekvenser: Datasystemens behov av starkt formaliserat styrspråk måste undanröjas. Terminologi och språkvetenskap kommer att få stor betydelse för sådan utveckling som syftar till smidigare kommunikation mellan människa och dator. Vidare är det datatekniska fackspråket ovanligt snårigt. En terminologisk normering kommer att väsentligt underlätta informationsutbytet inom området. Slutligen låter sig terminologi utmärkt väl insamlas, bearbetas och spridas med datatekniska metoder. Terminologiarbetet kommer således att effektivieras i takt med datautvecklingen.

Internationalisering

Sveriges starka beroende av och intensiva utbyte med omvärlden kommer att bestå och sannolikt öka. Det nordiska samarbetet kommer att stärkas, med målet att Norden som region blir en konkurrenskraftigare internationell part än de enskilda nationerna. Transnationella, regionala organ (t.ex. Europeiska Gemenskaperna) kommer att få allt större betydelse. Inom Sveriges gränser medför invandringen fortsatt utveckling mot ett mångspråkigt samhälle.

Fackspråkliga konsekvenser: Behovet av fackspråklig översättning till och från främmande språk kommer att öka. Två områden är speciellt betydelsefulla ur ekonomisk synvinkel: import av forsknings- och utvecklingsinformation samt marknadsföring och export av svenska produkter. Norden som samarbetsforum i den internationella ekonomin kommer att rikta uppmärksamheten mot de specifikt nordiska språkfrågorna.

TNCs kommande kurser och seminarier

I januari har vi beslutat att hålla följande kurs, i våra lokaler i Solna:

- **Ordlusta.** Heldagskurs om att göra en ordlista
Kursdatum: 20 januari 2016.

På TNCs webbplats kan du läsa mer om de [kurser](#) vi erbjuder och där hittar du fler datum för vårens kommande kurser.

Terminologifrämjandet

TNCs abonnenter är med i [Terminologifrämjandet](#). Som abonnent får man bland annat rabatt på TNCs ordlistor och möjlighet att ställa frågor till termtjänsten. Dessutom blir man inbjuden till seminarier om terminologiarbete och fackspråk som TNC arrangerar.

Ett stort abonnemang kostar 7 980 kronor (exkl. moms) per år och ger nio timmar av TNCs tid. Tiden kan bland annat utnyttjas till

- termfrågor
- textgranskning
- strukturering av terminologisk information
- medverkan vid interna terminologidiskussioner.

TNC kan också komma till interna möten och informera allmänt om fackspråk och terminologiarbete.

Termfrågor

Som abonnent i Terminologifrämjandet förköper man tid som kan användas till exempelvis TNCs termtjänst. Under den här rubriken redovisar vi några av de frågor som kommit till termtjänsten den senaste tiden. Har du kommentarer eller tillägg till svaren får du gärna höra av dig. Fler frågor och svar hittar du på [TNCs webbplats](#).

Fråga: Jag har varit i kontakt med Svenska Akademien som rådde mig att kontakta TNC: I den kommunala världen kan nämnder delegera till tjänstemän att fatta beslut i olika typer av frågor inom olika områden. Detta regleras i ett dokument som beskriver vem som får fatta vilket beslut, och då kommer vi till min fråga: Heter det *delegeringsordning* eller *delegationsordning*?

Svar: Båda verkar förekomma, men om du ska välja använd *delegationsordning*. I de jämförelser vi gjort får vi flest belägg för *delegationsordning*.

Delegationsordning bygger förstås på verbet *delegera* som kan definieras som 'överlämna befogenhet att vidta en viss åtgärd, t.ex. beslutsfattande, till en eller flera tjänstemän'. Här är en annan förklaring: "Styrelse eller nämnd kan delegera, d.v.s. lämna över rätten att besluta om vissa saker till ett utskott, en ledamot i nämnden eller en anställd i kommunen."

Om man granskar termerna rent språkligt, så kan det finnas en viss betydelseskillnad mellan dem: att de som slutar på *-ation* är resultatet av en process, medan de som slutar på *-ering* är själva skeendet, processen (jämför *organisering, organisation; informering, information*). Just därför borde *delegeringsordning* vara att föredra, eftersom det ju handlar om en process, men den vanligare termen är ändå *delegationsordning*.

Fråga: Jag ska vara med i ett samtal på bokmässan om kampanjen för att byta ut den grafiska termen *horunge*. Det står för antingen ett textstyckes slutrad som hamnat överst på en trycksida (eller tidningsspalt) eller ett textstyckes första rad som hamnat nederst på en trycksida. Har ni på TNC någon term som ni föredrar eller som ni har hört är i omlopp? Jag tycker att *ensamrad* är bäst, men branschen verkar mest förtjust i *busunge*.

Svar: *Ensamrad* är bättre därför att ordet är genomsynligt. Man förstår vad det syftar på till skillnad från *busunge*, som i och för sig knyter an till *horunge*. Men om man ska byta bort en etablerad term bör man åtminstone se till att ersättaren blir tydlig.

Fråga: Vi behöver använda de engelska facktermerna för *naturbete* och *naturbetesmark* i en artikel. Hur översätts dessa termer till engelska, det vill säga den engelska som används inom EU?

Svar: *Naturbete* motsvaras på engelska av *natural grazing area*, och *naturbetesmark* motsvaras av *rough grazing* eller *unimproved grazing* – allt enligt termdatabasen IATE⁴ Om du läser definitionerna i IATE så ser du att både *naturbete* och *naturbetesmark* används om det område som djur betar på, inte om själva aktiviteten att beta.

Fråga: Jag jobbar med materialregistret för ett stort möbelföretag. Jag behöver ett lämpligt "kundord" för ett material som vi vill börja använda.

Materialet eller rättare sagt tekniken heter *Laminated Veneer Lumber*. Tekniken ska vara gammal, men jag hittar inga svenska referenser. Till våra leverantörer tänker vi använda *LVL*, eftersom det verkar vara en branschvedertagen förkortning. Till våra kunder har vi tänkt använda *laminated veneer* på engelska och *laminerat träfaner* på svenska. Vad säger TNC om våra förslag?

Svar: *Fanerträ* är bättre att använda som svensk benämning. Enligt *Träguiden* på nätet är LVL närbesläktat med plywood och uppbyggt av tunna skikt. I bland annat en svensk standard som heter *Fanerträ (LVL)* har vi funnit belägg för benämningarna. Och i termdatabasen IATE och i TNCs Svensk-engelsk byggordbok översätts *laminated veneer* med *fanerträ*.

Fråga: Jag och mina kolleger funderar lite över orden *bestånd* och *försäkringsbestånd*. Vi tycker det används lite hur som helst i försäkringsvärlden och saknar en bra förklaring och rekommendation till hur vi bör använda det. Har ni några tips, råd att ge oss för hur vi ska tänka? Finns orden förklarade i någon termordlista?

Svar: I Försäkringsordbok utgiven av Svenska Försäkringsföreningen förklaras termen *försäkringsbestånd* som 'alla försäkringar eller grupper av försäkringar som gäller i ett försäkringsbolag vid en viss tidpunkt'.

⁴ Termdatabasen IATE (Interactive terminology for Europe), som är framarbetad av översättarna vid EU-institutionerna, är ett bra hjälpmedel vid översättning till och från svenska. TNC har bidragit med mer än 140 000 svenska termer i olika termposter i IATE.

Ett av syftena med Svenska Försäkringsföreningens ordbok är att bidra till ett enhetligare språkbruk inom branschen, så TNC rekommenderar att ni följer deras rekommendation. Normalt ska ju fackuttryck förklaras när man vänder sig till människor utanför fackområdet – men i försäkringsbranschen verkar det ju vara oklart vad termen står för och då är det bra att vara försiktig och förklara vad ni menar även när ni vänder er till personer inom ert område.

Fråga: Jag undrar hur ni på TNC ser på termen *forensik* som har börjat dyka upp på alla möjliga ställen i svenskan, inte minst i samband med it-frågor. Jag studsar lite varje gång jag ser det, men det kanske är på ingång ordentligt i svenskan? Tidigare har vi brukat använda *kriminalteknik* om jag inte tar fel.

Svar: *Forensisk* som adjektiv hittar man belägg för, både nyare och äldre ('som har att göra med rättsväsendet' enligt Nationalencyklopedins ordbok). Däremot verkar det mest vara nyare belägg för *forensik*. De äldsta beläggen i Mediearkivet på *forensik* är från 2008, medan det äldsta för *forensiker* är från 2003.

Sökning i Mediearkivet visar att *forensik* ofta verkar knutet till datavärlden. Det verkar användas i utbildningar för blivande "detektiver" i "cyberrymden", och för övervakning av it-system. *It-forensiker* ger ganska många träffar. Men även andra typer av forensiker nämns:

"Vi träffade forensikern, dna-experten NN, tre våningar under hennes arbetsplats."

"Äkta eller falska pengar? Det är frågan NN, förste forensiker på NFC [Nationellt forensiskt centrum] sysslar med dagligen."

"I Örebro har man satsat på en kemiutbildning i analysvetenskap med inriktning mot forensik ..."

"Plastsedlarna är svårare att förfalska än gamla pappersedlar, men i senaste numret av tidskriften *Kriminalteknik* varnar forensiker för ett oväntat problem."

Fråga: Är verkligen *nukleär* ett svenskt ord?

Svar: Ja, det finns skriftliga belägg i svenskan för adjektivet *nukleär* från slutet av 1800-talet. Inom fackspråk hittar man *nukleär* i t.ex. TNCs Kärnenergiordlista från 1990. Där får man även en hänvisning till *kärn-* som används i samma betydelse som förled i vissa sammansättningar. Det finns även fler termer med *nukleär* i denna ordlista, t.ex. *nukleär kedjereaktion*, *nukleär olycka*, *nukleär överhettning*. I Rikstermbanken får man ytterligare träffar på *nukleär* i fackspråkliga sammanhang.

Bok- och lästips

Nyord i svenskan : blogg, fulbryt, pudla, rondellhund och andra nytillskott från A till Ö Agazzi, B.

I boken presenteras ca 2 000 nyord från de senaste 20 åren, med definitioner, bakgrundshistoria, autentiska exempel och förstabelägg.

Stockholm: Morfem, 2015. 303 s.

Tolkmedierade samtal som rollspel Dahnberg, M.

Avhandlingen visar hur samspelet mellan tolk och tolkanvändare i tolkmedierade samtal som rollspel påverkas av rollspelets uppläggning och syfte.

Uppsala: Uppsala universitet, 2015. 207 s. ISBN 978-91-55491-93-2

Fra idé til handling i språkpolitikken. Hva gjøres med norsk fagspråk ved universitetene og høyskolene. Foredrag fra et seminar i Bergen i november 2013 Hoel, J. (red.)

Rapporten innehåller åtta av de nio föredrag som hölls i Bergen 26 november 2013. Temat var språkpolitik i universitets- och högskolesektorn med fokus på Norge, men i föredragen fanns även utblickar mot Sverige och Finland.

Oslo: Språkrådet, 2015, 66 s.

Riksdagens flerspråkiga ordlista : Vanliga termer i riksdagens arbete och EU-samarbetet i översättning till engelska, franska och tyska

Riksdagens flerspråkiga ordlista innehåller ett urval termer med anknytning till riksdagens arbete och samarbetet inom EU med ekvivalenter på engelska, franska och tyska.

Stockholm: Riksdagsförvaltningen, informationsenheten, 2015. 97 s. ISBN 978-91-87541-17-9

Facktermer och stilnivå : effektivare kommunikation inom låsindustrin Höglund, E.

I detta examensarbete undersöks vilka facktermer som används av två företag och tre organisationer för elektroniska låssystem och dess komponenter samt hur koherent stilnivån är för facktermer i dag. Studenten ger rekommendationer om vilka faktorer ett företag bör ta hänsyn till vid val av facktermer. Arbetet har resulterat i en ordlista över rekommenderade facktermer.

Eskilstuna: Mälardalens högskola, Akademin för Innovation, design och teknik, 2015. 39 s.

Användargränssnitt för terminologihantering Tyni, L.

[Ur inledningen:] Studiens fokus ligger på att genom utveckling och användartestning av en prototyp ta fram ett sätt att visualisera relationen mellan termkandidater. Detta ska uppdragsgivaren sedan kunna använda för att deras kunder på ett lättöverskådligt sätt, ska kunna välja vilken termkandidat i ett termkluster som företaget föredrar att använda i sin dokumentation. Den utvecklade prototypen har som mål att minska missförstånd inom ett fackområde, genom att alla använder samma term för samma begrepp.

Prototypen var tänkt att användas inom företag, men kognitionsvetenskapen som område kan också dra nytta av ett enat begreppssystem med samma termer för samma begrepp inom alla delområden.

Linköping: Linköpings universitet, Kognitionsvetenskapliga kandidatprogrammet, 2015. 44 s.

Konsekvent eller inkonsekvent terminologi? : En studie i hur termer påverkar läsförståelse Hammarbäck, J.

[Ur inledningen:] Inkonsekvent terminologi anses ofta vara något att fördöma då det kan skapa osäkerhet och försämrade kvalité. Samtidigt finns uppfattningen att ordvariation ger möjligheter till lärande och gör språket tilltalande. Denna studie syftar till att undersöka huruvida inkonsekvent terminologi påverkar läsförståelse i tre olika domäner – hälso- och sjukvård, ekonomi och data. Dessutom kontrolleras ordförståelse i varje domän för att se sambandet till läsförståelse. Resultaten indikerade att läsförståelse inte kan förklaras av terminologi och tyder på att individer kan få en bra förståelse oberoende om termer varierar eller ej. Dock förutsätter detta förmodat kunskap om termerna, vilket leder till slutsatsen att målgruppens kunskaper och syftet med texten bör identifieras innan beslut om konsekvent eller inkonsekvent terminologi avgörs.

Linköping: Linköpings universitet Institutionen för datavetenskap
Kognitionsvetenskapliga kandidatprogrammet, 2015. 52 s.

Ord och gärning : festskrift till Anki Mattisson

I denna festskrift till Anki Mattisson (medarbetare vid SAOB:s ordboksredaktion) finns förutom flera bidrag om SAOB även artiklar om dialekter och fyr- och ortnamn.

Stockholm: Svenska Akademien, 2015. 205 s. ISBN 978-91-85333-65-3

Summary in English

Language Politics is everywhere

In early December, the Swedish language politics celebrated its 10th anniversary. The Swedish Institute for Language and Folklore hosted a seminar about language politics in the society to mark the anniversary, and TNC attended. Language politics at another level is work with the language within a discipline, organization or company. Some examples of this are presented in this issue of TNC-aktuellt, such as the work with a Swedish-English glossary for the Swedish higher education. Another example is the Norrbotten county council who have made good decisions about their experts' right to use their specialized language and terminology when communicating to people outside of their expert area. The ongoing investigation of Swedish public terminology work is another example of language politics. The investigation is coming close to its end, and the result will be presented on 15th January. It is not yet decided when the Swedish Government will make their decision, but we hope that Swedish terminology work will continue and that TNC will be able to continue our work with the Swedish national terminology.

We at TNC wish you all a happy holiday, and we look forward to continue working with you in 2016!

Medical records via the web – terminology threat?

Norrbottnen county council has created a fictional character to illustrate how difficult it is for us humans to go through changes, e.g. related to online medical journals. What happens to the terminology when it is spread beyond the primary readership? Should health workers have all kinds of readers in mind when they write the journals? And even change the terminology, and thus possibly compromising accuracy and clarity? At the TNC, we understand that these issues are most relevant. We contacted the manager of the project, started by Norrbotten county council that will publish medical records on the web. The project has introduced medical records via the web for a trial group of about 1,500 patients. Health care staff in the pilot project has not changed the language for specific purposes (LSP) used in the records. In-depth interviews with some of the patients showed that they did understand most of what was written in their medical records, even though they contained some unfamiliar terms. As to the unfamiliar terms, the patients sought explanations in different sources, or asked friends or colleagues or their doctor. Patients also expressed that it was interesting to see how the records are written in LSP. The project manager concluded that the Norrbotten county council sees no reason to change the use of terminology in the medical records– which was comforting for us at TNC. LSP is one of health professionals' main tools, and it is our conviction at TNC that a special field needs its terminology to ensure accuracy and efficiency. And the needs of patients are not in conflict with those of health professionals – this is what was demonstrated by the patients in the Norrbotten county council pilot project.

Meet Evelina – TNC's new employee

Evelina Bång joined the TNC in October. Starting with a one-year project management training and courses in philosophy, she continued with the Language Consultant Program at Stockholm University. She likes to bring out what is "useful" in a text – information that is not necessarily entertaining or even interesting, but always important. It's an exciting type of information where there is a lot to think about and work on, she says. Previously, Evelina worked at a translation agency, where she did proofreading and order processing. She has also worked with media coverage, which meant indexing news broadcasts. After a study visit at the TNC, she became fascinated by the terminological approach – to seek the limits of a concept and visualize the boundaries with a definition to be able to discuss the concept with others. Terminology work is also such a clear example of where language work illustrates a tangible benefit, she concludes.

On a slow boat to Åland

For the first time, the Swedish magazine on language Språktidningen arranged a language cruise to Åland. During 24 hours the hundred or so participants could enjoy various lectures related to language. The cruise began with a wonderful conversation between writer Monika Fagerholm and Vivan Nygård-Fagerudd about the "joint custody" of the Swedish language by Finland and Sweden. Monika also said that an author is "bound to be interested in just about anything" – which resembles a description of a terminologist! Birgitta Agazzi, former head of neologisms at the Swedish Language Council, presented a cross-section of neologisms taken from her recently published book and thereby showed how language, especially neologisms, reflect society. Hanna Sofia Rehnberg, from Södertörn University, presented and illustrated the phenomenon of "storytelling", increasingly popular among businesses. It is a "tool", which more and more companies make use of for marketing purposes. Östen Dahl, professor emeritus (linguistics) at Stockholm University, presented new fascinating theories about the origins of language and our earliest ancestors and their presumed language ability. TNC's Henrik Nilsson concluded the cruise with a lecture on why one should make a distinction between terms, words, names and definitions, and also delivered some LSP poetry.

Seminar for translators in public service

For the first time, a seminar for translators in public administration was organized, by the translators at the Ministry of Foreign Affairs. About twenty translators working at the Swedish Police, the Swedish Armed Forces, Statistics Sweden, Swedish Radiation Safety Authority, the Swedish Research Council, the Riksbank (Swedish central bank), the Swedish National Audit Office and the Swedish Parliament gathered in mid-November to listen to a vast array of papers related to translation. Timothy Chamberlain and his colleagues Ruth Brown and Jeffrey Ganellen informed about the work they are engaged in within COTSOES⁵. Maria Sjöström Gisslén and Ingemar Strandvik both had the European Union as their theme, and Ingemar Strandvik focused on the use and management of freelance translators in relation to quality. He announced, among other things, that the long-term effort to develop guidelines for the quality of translations finally has reached its goal: the publication of "Translation Quality Guidelines". TNC's Henrik Nilsson related the issue of terminological responsibility (and competence) to individual translators, but also to translation clients, agencies and other receivers of translations. Eva Åkerberg, subtitler at Swedish television SVT concluded with a delightful insight into a subtitler's daily translation challenges. A large part of the conference was devoted to group discussions on various themes: How can we ensure the high quality of the translation work? How can we better coordinate terminology among agencies? What are the future challenges for translators in the public sector? How can we deal with the problems and the need for translation of laws? Particularly interesting was that all the groups mentioned terminology in

⁵ Conference of Translation Services of European States Working Party on Terminology and Documentation

one way or another. More collaboration and networking about terminology was requested.

Crossing Borders

For the past five years, the University of Helsinki have been creating a terminology database for scientific terminology, Bank of Finnish Terminology in Arts and Sciences (Tieteen termipankki). The completion of the project was celebrated with an international conference at the end of October. Lea Laitinen from the University of Helsinki gave the opening speech and emphasized the conference theme – to cross borders in several respects, between disciplines and between languages – and showed how this is realized in the new Finnish terminology database. The working method behind the terminology database is a form of joint voluntary work (so-called niche sourcing), where expert groups composed by representatives from the different research areas gather the terminology and edit the terminology records. Several of the participating experts spoke at the conference about their work with the terminology database. Among the other speakers at the conference were Trond Trosterud and Sjur Moshagen who spoke about the new Sami terminology database [Sátni](#) and Lauri Carlson and Igor Kudashev who presented [TermFactory](#), a way to create federations of terminological and ontological resources. The conference also had some foreign speakers invited, among those TNC's Henrik Nilsson, who presented an analysis of various term banks and compared the wiki technology with more traditional methodology used for example in the Swedish national termbank Rikstermbanken. TNC also took part in a poster session where the project Fackverket was presented (described in the previous issue of TNC-aktuell). Read more about the Bank of Finnish Terminology in Arts and Sciences at their [website](#).

Sweden celebrates 10 years of language politics

On 7th December 2005, the Swedish government decided to implement the national Swedish language politics. The Swedish Institute for Language and Folklore hosted a seminar about language politics in society to celebrate the 10th anniversary. Among the participants were the former Minister for Culture and Education Leif Pagrotsky, professors Björn Melander and Olle Josephson and representatives from the Nordic countries.

TOTh Workshop 2015: "Terminology and Standardization"

Since 2011, the organizers of TOTh an annual conference in Annecy and a workshop somewhere else. This year's workshop had the theme "Terminology and Standardization".

The organizers Christophe Roche and Rute Costa presented a proposal for a revision of the standards ISO 1087-1 and ISO 704. A number of changes have been proposed with the objective to make the standards useful for more people and to make them more theoretically stringent and coherent. One of the

changes is a new definition of concept, something we will likely return to in later issues of TNC-aktuellt. Munkhtsegseg Mamsrai, the most distant guest, presented the work on terminology in Mongolia. Standardization of terminology was initiated already in 1924 by a government commission for terminology. The day ended with the annual meeting of the European Association for Terminology EAFT where TNC is currently holding the presidency. Some twenty members attended and had good ideas about how the association's upcoming twentieth anniversary would be celebrated.

SRS

SRS, Stöd för rätt sjukskrivning ("Support for an appropriate sick leave",) is a project run by the Swedish Association of Local Authorities and Regions (SKL) and the Swedish Social Insurance Agency (Försäkringskassan) during 2014 and 2015. The project investigates the possibility of developing an IT-based support system to be used in the processes of sick leave and rehabilitation. The goal is to gain knowledge about the factors and interventions that can affect an individual's ability to work. The TNC has been involved in the project this autumn, analysing the different interventions within the processes, defining them as well as giving suggestions on appropriate terms.

TNC-aktuellt

Ansvarig utgivare: Karin Dellby
Redaktion: Karin Dellby, Åsa Holmér, Henrik Nilsson
Förlag: AB Terminologicentrum TNC
Adress: Västra vägen 7 B, 169 61 Solna
Tel.: 08-446 66 00. Fax: 08-446 66 29
E-post: tnc@tnc.se
Organisationsnummer: 556562-8491
TNC-aktuellt kommer ut med 2–4 nummer per år.

Hör gärna av dig till oss om det är något särskilt du skulle vilja ha belyst i TNC-aktuellt eller om du har kommentarer på det du har läst.

**God jul och gott nytt år
önskar vi på TNC!**

